

Raadsnota

Raadsvergadering d.d. 2 juli 2018
Onderwerp: Kadernota 2018

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

De lopende meerjarenbegroting, die Uw raad op 7 november 2017 heeft vastgesteld, laat een redelijk stabiel verloop zien van de begrotingsresultaten. Ervan uitgaande dat alle door de raad vastgestelde taakstellingen in concrete maatregelen worden omgezet en het beoogde financiële resultaat opleveren, sluit de begroting 2018 weliswaar nog met een tekort van afgerond € 279.000,-, maar vanaf 2019 blijft de begroting structureel sluitend. Het berekende overschot voor 2019 is weliswaar nog relatief bescheiden, maar vanaf 2021 tekent zich een stabiele begrotingspositie af. Wij zijn dus op de goede weg, maar een strakke begrotingsdiscipline is en blijft noodzakelijk. En dat betekent dat wij moeten blijven vasthouden aan het principe dat structurele lasten op structurele wijze worden gedekt en dat alle vastgestelde taakstellingen tot de beoogde financiële omvang worden ingevuld. Lukt dat niet of slechts ten dele, dan moeten direct vervangende dekkingsmiddelen worden aangewezen om het dan optredende tekort te dichten. Verderop in deze kadernota laten wij de vastgestelde taakstellingen nog eens voor U de revue passeren.

De kadernota is de opmaat naar de meerjarenbegroting. In afwijking van voorgaande jaren leggen wij Uw raad dit jaar twee kadernota's ter behandeling voor. Allereerst een technische, beleidsarme kadernota, waarin de mutaties van het bestaande beleid aan de orde komen en waarin wordt aangegeven binnen welke financiële kaders nieuw beleid kan worden geëntameerd. Dat is de kadernota die nu voor U ligt. Daarnaast leggen wij U nog een politieke kadernota voor, waarin de financiële consequenties van het coalitieakkoord zijn vertaald, en waarin wij U onze nieuwe beleidskeuzes voorleggen voor de planperiode 2019-2022. Uiteraard laten wij U ook zien waarvoor wij niet gekozen hebben. Op die wijze kan Uw raad weloverwogen keuzes maken en besluiten nemen, waarvan de financiële consequenties passen binnen een structureel sluitend meerjarenperspectief. Het versterken van de sociale basis, investeren in duurzaamheid en de uitbouw van onze economische kracht staan wat ons betreft centraal, waarbij we de investeringen en impulsen blijven koppelen aan een verantwoord en solide financieel beleid, zoals wij dat ook in de afgelopen jaren hebben gedaan.

Zoals Uw raad bekend, krijgen wij na Prinsjesdag pas écht betrouwbare informatie over het verloop van de algemene uitkering in de komende jaren. Op dit moment is ook nog onvoldoende duidelijk of de in het coalitieakkoord vastgelegde speerpunten voor de Polfermolen voldoende middelen genereren om de taakstelling van € 1,2 miljoen in te vullen. Het ligt dan ook voor de hand dat de behandeling van de politieke kadernota nu nog niet kan plaatsvinden. Ons voorstel is om die beleidsnota tegelijk met de nieuwe meerjarenbegroting te behandelen. Op die manier creëren wij voor U en voor ons voldoende tijd om over de toekomst van de Polfermolen en over de nieuwe prioriteiten voor de komende jaren weloverwogen en verantwoorde besluiten te nemen. Voor de raadsvergadering van 2 juli 2018 laten wij U wel in een separate notitie zien welke bedragen wij zouden willen koppelen aan een aantal in het coalitieakkoord verwerkte prioriteiten voor de planperiode 2019-2022. Uiteraard zijn die bedragen indicatief en kunnen nog wijzigen wanneer de ramingen verder worden verfijnd en wanneer er een integrale afweging van alle prioriteiten plaatsvindt, en dat is op 6 november 2018.

Wanneer Uw raad met het geschetste begrotingsproces instemt, levert dat een aantal voordelen op:

- a. De financiële consequenties van de Septembercirculaire, die daags na Prinsjesdag verschijnt, kunnen worden meegenomen bij de bepaling van de begrotingsruimte voor nieuw beleid;
- b. Op de dag waarop Uw raad de nieuwe meerjarenbegroting behandelt (6 november 2018) is duidelijk of alle taakstellingen tot de beoogde financiële omvang zijn ingevuld, zodat verantwoorde financiële keuzes gemaakt kunnen worden;
- c. De samenstelling van de nieuwe meerjarenbegroting loopt geen vertraging op, omdat in deze begroting alleen rekening wordt gehouden met de budgettaire consequenties van bestaand beleid. De financiële gevolgen van de nieuwe prioriteiten worden verwerkt via de eerste wijziging van de nieuwe meerjarenbegroting.

In de voorliggende kadernota komen de volgende zaken aan bod:

- Paragraaf 1: Een korte terugblik, met een evaluatie van de stand van zaken van de door Uw raad vastgestelde taakstellingen;
- Paragraaf 2: Het financiële perspectief bij bestaand beleid op basis van de actuele begrotingskaders;
- Paragraaf 3: Een prognose van de beschikbare begrotingsruimte voor nieuw beleid, met de kennis van dit moment;
- Paragraaf 4: Een risicoparagraaf;
- Paragraaf 5: De resultaten en het verdere begrotingsproces.

Wat vragen wij nu van Uw raad?

- In te stemmen met de in paragraaf 1 verwerkte resultaten van de evaluatie van de taakstellingen en de financiële consequenties daarvan door te rekenen in de lopende meerjarenbegroting;
- In te stemmen met de in paragrafen 2 en 5 voorgestelde wijzigingen van de begroting 2018, met inbegrip van de dekkingsvoorstellen voor dat jaar, en de voor de uitvoering daarvan benodigde gelden nu beschikbaar te stellen;
- In te stemmen met de in paragraaf 2 van deze kadernota voorgestelde wijzigingen van bestaand beleid voor de planjaren 2019 tot en met 2022, met inbegrip van de in die paragraaf verwerkte dekkingsvoorstellen;
- Kennis te nemen van de risico's, die wij in paragraaf 4 van deze kadernota voor U hebben samengevat;
- Een budget van € 500.000,- beschikbaar te stellen voor de financiële afwikkeling van het centrumplan en dat bedrag te dekken uit de gelijknamige investeringsreserve, zoals nader toegelicht in paragraaf 4;
- In te stemmen met de in paragraaf 5 voorgestelde begrotingsprocedure;
- In te stemmen met de nieuwe indeling van de programmabegroting 2019-2022, zoals toegelicht in paragraaf 5.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Via deze technische kadernota krijgt Uw raad inzicht in allerlei ontwikkelingen, die financieel doorwerken in het gemeentelijk beleid voor de planjaren 2018 tot en met 2022. Wij willen daarbij nogmaals benadrukken dat aan de cijfers nog geen absolute waarde mag worden toegekend. Daarvoor is in dit stadium van de begrotingsvoorbereiding nog teveel onduidelijk. In de aanloop naar de definitieve begroting zullen de nu gepresenteerde cijfers dus ongetwijfeld nog op onderdelen moeten worden bijgesteld.

3. Relatie met bestaand beleid

In artikel 4 van de door Uw raad vastgestelde Financiële verordening gemeente Valkenburg aan de Geul 2017 is onder meer bepaald dat het college jaarlijks aan de raad een kadernota aanbiedt, met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor het volgende begrotingsjaar en drie daarop volgende planjaren.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Wij volstaan hier met U te verwijzen naar de politieke kadernota.

5. Samenwerking

Niet van toepassing.

6. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

7. Financiën

Uitgangspunt is dat onze meerjarenbegroting structureel sluitend is.

8. Communicatie

De besluiten van Uw raad zullen wij op de gebruikelijke wijze communiceren.

9. Afwegingen en Advies

Paragraaf 1: Terugblik en evaluatie taakstellingen.

Op 7 november 2017 heeft Uw raad de meerjarenbegroting vastgesteld voor de planjaren 2018 tot en met 2021. Rekening houdende met de positieve effecten van de Septembercirculaire werd voor het planjaar 2018 een tekort voorspeld van afgerond € 279.000,-, dat uiteindelijk is omgebogen in een overschot van bijna € 537.000,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Bij de berekeningen is ervan uitgegaan dat alle taakstellingen tot de beoogde financiële omvang worden gerealiseerd.

Hierna geven wij U een samenvattend overzicht van die taakstellingen.

<i>Omschrijving</i>	<i>Planjaar 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>
Formatie ambtelijke organisatie	-38.339	-37.905	-37.905	-37.905
Wijziging gebiedsindeling precariobelasting		-9.500	-9.500	-9.500
Belastingen en heffingen	-175.000	-383.000	-391.000	-399.000
Exploitatiebijdrage Polfermolen				-1.175.000
Verkoop kasteel Oost	-27.500	-27.500	-27.500	-27.500
Verkopen overige eigendommen	-28.300	-28.300	-28.300	-28.300
Sociaal domein	44.568	6.414	46.189	6.485
Onderuitputting	-665.000	-665.000	-665.000	-665.000
Per saldo	-889.571	-1.144.791	-1.113.016	-2.335.720

Formatie ambtelijke organisatie.

Van de door Uw raad vastgestelde besparing op de kosten van de ambtelijke organisatie resteert nog een bedrag van structureel € 38.000,-. Door vacatures, die via natuurlijk verloop ontstaan niet meer of op een andere wijze in te vullen, door het nog meer stroomlijnen van bedrijfsprocessen en door nog meer te investeren in moderne technieken gaan wij ervan dat wij deze taakstelling structureel kunnen invullen. Omdat veel financiële ruimte binnen de P-begroting is weggevoerd en daardoor nauwelijks nog capaciteit kon worden vrijgespeeld voor extra taken, die in de komende jaren op ons af komen, heeft Uw raad bij de behandeling van de lopende begroting weer structureel € 281.000,- aan de P-begroting toegevoegd. Daarmee konden wij de meest urgente problemen oplossen.

Belastingen en heffingen/wijziging gebiedsindeling precariobelasting.

Bij de behandeling van de kadernota 2017 is Uw raad akkoord gegaan met ons voorstel om de lasten van (economische) projecten, die in het belang zijn van de toeristische sector, zoveel als mogelijk en verantwoord ook bij die sector neer te leggen. Op de volgende projecten is het profijtbeginsel van toepassing verklaard:

Stedenband China	€	15.000,-
Verhoging bijdrage Amstel Gold Race	€	35.000,-
Veiligheid Kerststad	€	200.000,-
Brandveiligheidsmaatregelen gemeentegrot	€	70.000,-
Auw Wieverbal	€	10.000,-
Uitbreiding formatie evenemententeam	€	37.000,-
Per saldo	€	<u>367.000,-</u>

In de primitieve begroting is vanaf het planjaar 2018 een taakstellend te realiseren inkomstenpost geraamd van € 167.000,-, oplopend tot structureel € 367.000,- vanaf het daaropvolgende planjaar.

De daarvoor in aanmerking komende belastingen en heffingen worden jaarlijks geïndexeerd. De extra opbrengst, die daarmee gegenereerd wordt, is voor 2018 geraamd op € 8.000,-, geleidelijk oplopend tot € 32.000,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

Wanneer wij tot slot rekening houden met de negatieve financiële effecten van de door Uw raad vastgestelde wijziging van de gebiedsindeling voor de precariobelasting, waarmee vanaf het planjaar 2019 een bedrag is gemoeid van € 9.500,-, zijn de taakstellend te realiseren inkomsten in deze begrotingsperiode cumulatief als volgt:

Planjaar 2018	€	175.000,-
Planjaar 2019	€	392.500,-
Planjaar 2020	€	400.500,-
Planjaar 2021	€	408.500,-

Bij de behandeling van de begroting op 7 november 2017 heeft Uw raad op de volgende wijze invulling aan deze taakstelling gegeven.

Toeristenbelasting.

Met ingang van het planjaar 2019 zijn de tarieven voor hotels en campings verhoogd tot respectievelijk € 2,00 en € 1,50. De jaarlijkse meeropbrengst van deze maatregel is gecalculeerd op € 235.000,-.

Vermakelijkhedenretributie.

Het tarief van de vermakelijkhedenretributie is vanaf 2018 verhoogd van € 0,15 tot € 0,20 per bezoeker en het kersttarief van € 0,40 naar € 0,55 per bezoeker. Dat levert jaarlijks € 65.000,- op.

Precariobelasting.

De tarieven van de precariobelasting zijn ingaande het planjaar 2018 verhoogd met 10% per jaar. De daaraan verbonden meeropbrengst bedraagt € 30.000,- op jaarbasis.

Contract stichting Kerstmarkt.

De overeenkomst met de stichting Kerstmarkt is vanaf 2018 aangepast en wel in die zin dat de afdracht per bezoeker is verhoogd tot € 1,70 per bezoeker voor de eerste 80.000 bezoekers en vanaf dat aantal is de afdracht verhoogd tot € 0,80 per bezoeker. Deze aanpassing van het contract levert jaarlijks € 49.000,- op.

Indexering heffingen.

De legestarieven, de begrafenisrechten en de tarieven van de hondenbelasting zijn jaarlijks geïndexeerd met 1,5%. De naheffingsaanslag parkeerbelastingen is verhoogd tot het wettelijk toegestane maximum per aanslag. Jaarlijks leveren deze maatregelen € 8.000,- op.

Recapitulerend:

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Toeristenbelasting		€ 235.000	€ 235.000	€ 235.000
Vermakelijkhedenretributie	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
Precariobelasting	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Contract kerstmarkt gemeentegrot	€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000
Indexering heffingen	€ 8.000	€ 16.000	€ 24.000	€ 32.000
	€ 152.000	€ 395.000	€ 403.000	€ 411.000
Taakstelling	€ 175.000	€ 392.500	€ 400.500	€ 408.500
	-€ 23.000	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500

De verwachting is dat er door vertraging in het uitvoeringstempo van het investeringsprogramma voldoende onderuitputting zal ontstaan om het tekort van € 23.000,- in 2018 te kunnen wegwerken.

Exploitatiebijdrage Polfermolen.

Het behoeft geen nadere toelichting dat het hier gaat om de belangrijkste taakstelling. De provincie onderstreept dat, hetgeen blijkt uit de volgende passage uit de goedkeuringsbrief bij de begroting van 2017:

“U heeft met de kennis van dit moment berekend dat de begrotingssituatie van Uw gemeente na 2020 verder zal verslechteren. Hiermee wordt onderstreept dat zelfs de ombuigingsvoorstellen, die U op dit moment presenteert, ontoereikend zijn om een structureel en reëel evenwicht voor de lange termijn te realiseren. De begroting geeft aan dat daarvoor vanaf 2022 een bedrag van € 1,2 miljoen moet worden omgebogen. Wij stellen echter vast dat Uw raad nog geen definitieve besluiten met betrekking tot dit dossier (=Polfermolen) heeft genomen terwijl, zoals reeds opgemerkt, al wel een taakstelling is opgenomen in de jaarschijven 2019 en 2020. Realisatie van deze en andere taakstellingen in Uw begroting en meerjarenraming is essentieel om in 2020 een herstel van het structureel en reëel evenwicht te bereiken. Dit is een essentiële opgave voor Uw gemeente. Wij gaan er nadrukkelijk van uit dat U uiterlijk bij de vaststelling van Uw kadernota in juli 2017 laat zien dat de noodzakelijke besluiten met betrekking tot deze majeure begrotingspost door Uw raad zijn genomen en zullen vervolgens de begroting 2018 daarop toetsen.”

Aan de oproep van de provincie heeft Uw raad gehoor gegeven door op 10 juli 2017 de volgende besluiten te nemen:

- De fitnessvoorziening moet eind 2020 bij een marktpartij zijn ondergebracht;
- De sporthal, het zwembad en de theaterzaal worden eind 2020 gesloten;
- Het Polfermolencomplex wordt in 2021 gesloopt en op de vrijgekomen locatie wordt een nieuwe sporthal gebouwd;
- Tot 1 januari 2019 wordt aan marktpartijen de ruimte geboden om een businesscase te ontwikkelen, waardoor het gebouw en zoveel mogelijk van de huidige maatschappelijke voorzieningen behouden kunnen blijven.

Het ontwikkelen van deze businesscase kan op een aantal manieren gebeuren. Uw raad heeft gekozen voor marktconsultatie, die de keuze van een marktpartij met wie tot afspraken kan worden gekomen met betrekking tot de koop van het complex tot doelstelling heeft. De marktconsultatie is openbaar en toegankelijk voor alle geïnteresseerde marktpartijen.

Wanneer alles volgens planning verloopt, kunnen wij de resultaten van de marktconsultatie op korte termijn met Uw raad delen, zodat ruimschoots voor de behandeling van de nieuwe meerjarenbegroting duidelijk is of deze belangrijke financiële taakstelling in concrete en vooral realistische maatregelen kan worden omgezet.

Omdat Uw raad gekozen heeft voor het financiële scenario dat bij sloop van het complex past, zijn bij de samenstelling van de jaarrekening 2017 al de nodige budgettaire maatregelen getroffen. Er is een verliesvoorziening gevormd van € 4 miljoen door middel van herschikking van diverse bestemmingsreserves. Dat bedrag is als volgt bepaald:

Boekwaarde van het complex per 1/1/2021	€	3.965.000,-
Prognose sloopkosten	€	590.000,-
Prognose frictiekosten	€	250.000,-
Prognose vrijval onderhoudsvoorziening	-€	805.000,-
Per saldo	€	<u>4.000.000,-</u>

Wanneer deze prognose de werkelijkheid dekt en de exploitatie van de gemeentegrot blijft sluiten met een positief saldo van € 149.000,- (inclusief aanpassing contract met de stichting Kerstmarkt), dan vallen er in 2021 structurele dekkingsmiddelen vrij in de orde van grootte van € 1.661.000,-. De taakstelling bedraagt € 1.175.000,-. Er resteert dan nog een bedrag van € 486.000,-.

De exploitatiebijdrage aan de Bosdries is geraamd op € 114.000,-. Daarnaast is nog een bedrag van € 50.000,- in de meerjarenbegroting verwerkt omdat de exploitatie van een nieuwe sporthal meer kost dan aanvankelijk werd aangenomen. In totaal is dus € 650.000,- beschikbaar, waarvan € 600.000,- betrekking heeft op de exploitatie van de nieuwe sporthal en € 50.000,- op de beheerskosten van de sporthal Bosdries. In de gemaakte berekeningen is ervan uitgegaan dat het beheer van de beide sporthallen straks nog efficiënter georganiseerd kan worden en er een besparing van € 64.000,- gerealiseerd kan worden.

Verkoop kasteel Oost.

In de vergadering van 18 december 2017 heeft Uw raad ingestemd met ons voorstel om een afkoopsom van € 350.000,- beschikbaar te stellen voor de afkoop van een hoveniersbedrijf, dat is gevestigd in kasteel Oost. Daarmee is onder andere bereikt dat het voor iedereen zeker is dat het kasteel met ingang van 1 januari 2019 vrij van gebruik kan worden opgeleverd, de gebiedsontwikkeling van het Kastelenpark met Natuurmonumenten kan worden voortgezet en de onderhandelingen met de Stichting tot behoud van Monumenten Laurentius en Petronella weer opgepakt kunnen worden.

Via de Gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg is een subsidie toegekend van € 500.000,- voor het kwalitatief op niveau brengen van kasteel Oost en het omliggende park. Uw raad heeft eenzelfde bedrag beschikbaar gesteld, waaraan de voorwaarde is gekoppeld dat de verkoopprijs van het gebouwencomplex minimaal gelijk moet zijn aan de gemeentelijke inbreng. De investering vindt pas plaats zodra een gegadigde bereid is om het complex tegen deze conditie te verwerven. Budgettair gezien is er dus geen risico.

Verkopen overige eigendommen.

Bij de behandeling van de najaarsnota van 2017 hebben wij Uw raad gemeld dat deze taakstelling in 2017 niet gehaald is omdat alle verkoopopbrengsten van gemeentelijke eigendommen worden ingezet voor de ontwikkellocatie Vilt. Hiervoor is destijds een inkomstenpost geraamd van bijna € 432.000,-, waarvan inmiddels € 229.000,- is verzilverd. Er moet dus nog voor meer dan € 200.000,- aan verkopen geëffectueerd worden. Het is niet realistisch om daarnaast nog een structurele stelpost van meer dan € 28.000,- in de meerjarenbegroting op te nemen. Ons voorstel is dan ook om deze taakstelling met ingang van dit planjaar af te voeren.

Sociaal domein.

De taken op het gebied van het sociaal domein worden ondertussen al meer dan drie jaar onder regie en verantwoordelijkheid van de lokale overheden uitgevoerd. Uw raad heeft destijds besloten om dat budgettair neutraal te doen, dat wil zeggen dat de budgetten worden afgestemd op de middelen die het rijk voor de uitvoering beschikbaar stelt. Het gaat echter om openeindregelingen en dat betekent dat nooit een aanvraag voor een voorziening mag worden geweigerd op financiële gronden.

De jaarcijfers van 2015 en 2016 laten zien dat de feitelijke kosten, die betrekking hebben op het sociaal domein, behoorlijk lager zijn de beschikbare budgetten in die jaren. Uw raad heeft dan ook besloten om met ingang van het planjaar 2017 € 400.000,- aan het sociaal domein te onttrekken en dat bedrag vooralsnog structureel ten gunste te brengen van de algemene middelen. Bij de berekening van dat bedrag zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Er worden geen beleidswijzigingen doorgevoerd, die een kostenverhogend effect hebben;
- De economische situatie in Nederland zal niet verslechteren, het aantal mensen dat een beroep doet op de sociale voorzieningen wordt stabiel verondersteld;
- Het Werkvoorzieningschap (WOZL) slaagt erin om de door het rijk opgelegde taakstellingen volledig te realiseren;
- In de hoogte van de integratie- en decentralisatie-uitkeringen worden geen wijzigingen meer doorgevoerd.

Tegelijk met de vaststelling van deze dekkingsmaatregel besloot Uw raad om aan de begrotingsrichtlijnen een nieuw begrotingskader toe te voegen, waarin is vastgelegd dat wanneer als gevolg van door ons niet te beïnvloeden factoren de beschikbare budgetten toch worden overschreden, de begroting van het sociaal domein weer wordt aangevuld vanuit de algemene middelen voor een bedrag van maximaal € 400.000,-.

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2018-2021 zijn de feitelijke cijfers van 2015 en 2016 als uitgangspunt gehanteerd. De op die wijze verkregen prognoses zijn vervolgens afgestemd op de managementrapportages, die op dat moment beschikbaar waren. Uit die rekenexercitie bleek dat het onttrekken van € 400.000,- aan het sociaal domein verantwoord was. Diezelfde exercitie is dit jaar weer gedaan op basis van de jaarcijfers van 2017 en daaruit is helaas gebleken dat er geen sprake meer is van onderuitputting, maar dat de thans geraamde budgetten voor 2018 en volgende jaren naar boven toe moeten worden bijgesteld met € 500.000,-. Zoals het er nu naar uit ziet, gaat het om een structurele aanpassing.

Overeenkomstig het door Uw raad vastgestelde begrotingskader stellen wij U dan ook voor om de begroting van het sociaal domein vanaf het lopende planjaar weer met € 400.000,- aan te vullen vanuit de algemene middelen en voor het resterende tekort van € 100.000,- een taakstelling op te nemen. Een uitgebreide evaluatie van het resultaat van het afgelopen jaar zal moeten uitwijzen of deze taakstelling door beleidsaanpassingen binnen het sociaal domein kan worden ingevuld. In die afwegingen zullen wij ook bekijken of gelden uit de reserve sociaal domein kunnen worden vrijgespeeld voor het in gang zetten van nieuw beleid. Hierop komen wij terug in de politieke kadernota.

Stelpost onderuitputting.

Bij de behandeling van de lopende begroting heeft Uw raad besloten om een hoge prioriteit toe te kennen aan het wegen- en groenbeheer. Uw raad heeft gekozen voor adaptief wegbeheer, waarmee een extra bedrag is gemoeid van € 347.000,- per jaar. Daarnaast besloot Uw raad om vanaf het planjaar 2018 de uitbestede groen- en reinigingswerkzaamheden voor het merendeel te laten plaatsvinden vanuit de prestatieafspraken van het nieuwe ontzorgingscontract, waarin een behoorlijk aantal extra werkzaamheden is opgenomen. De daarmee gemoeide kosten werden getaxeerd op € 318.000,-. In totaal gaat het dus om een bedrag van € 665.000,-.

Taakstelling groen.

Na afronding van het aanbestedingsproces en de gunning is gebleken dat door het meerjarig aanbesteden van dit grote bestek een dermate groot voordeel is behaald dat de extra werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd binnen de aan het oude bestek gekoppelde budgetten. Sterker nog, er resteerde zelfs € 200.000,-. Conform het besluit van Uw raad is dat bedrag gereserveerd voor het kunnen maken van een inhaalslag, voor onvoorziene kosten en voor bestekwijzigingen.

Taakstelling wegen.

Bij de behandeling van de begroting 2018-2021 heeft Uw raad besloten om voor het wegwerken van achterstallig onderhoud een bedrag van € 413.000,- te reserveren. Dat bedrag is in de jaarrekening 2017 verwerkt. Daarnaast is structureel € 347.000,- aan de begroting toegevoegd voor het kunnen opvangen van de financiële consequenties van adaptief wegbeheer. Voor datzelfde bedrag is een taakstellend te realiseren besparing in de meerjarenbegroting verwerkt. Zodra die taakstelling is ingevuld, kan het adaptief wegbeheer geïmplementeerd worden.

Het gemeentelijk wegennet is in het najaar van 2017 wederom geïnspecteerd. De resultaten van die inspectie zijn bekend. Adaptief wegbeheer kost jaarlijks € 800.000,-, en dat is circa € 336.000,- meer dan de nu geraamde onderhoudsbudgetten. De stelpost van € 347.000,- kan dus verlaagd worden met € 11.000,-. De kosten van achterstallig onderhoud bedragen € 705.000,-, en dat is € 292.000,- meer dan het nu hiervoor geraamde bedrag van € 413.000,-. Rekening houdende met de nog beschikbare middelen in de onderhoudsvoorziening moet nog € 155.000,- vanuit de algemene middelen worden bijgepast.

Samenvattend overzicht resultaten actualisatie taakstellingen:

Omschrijving	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022
Taakstelling gemeentelijke eigendommen	-28.300	-28.300	-28.300	-28.300	-28.300
Bijstelling budgetten sociaal domein	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000
Taakstelling sociaal domein	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Kosten adaptief wegbeheer	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
Taakstelling adaptief wegbeheer	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Achterstallig onderhoud wegennet	-292.000				
Inzet voorziening onderhoud wegen	137.000				
Per saldo	-583.300	-428.300	-428.300	-428.300	-428.300

Paragraaf 2: Het financiële perspectief.

Voordat wij U inzicht verschaffen in het verloop van de begrotingsuitkomsten geven wij U een samenvattend overzicht van de door Uw raad vastgestelde begrotingskaders.

Algemeen.

- Externe begeleidingskosten van grote projecten worden gedekt door extra inkomsten uit bouwleges;
- Wanneer zich na de vaststelling van de begroting nieuwe prioriteiten aandienen, dient het college in eerste instantie binnen het desbetreffende programma naar financiële dekking te zoeken;
- De raad heeft altijd het recht om prioriteiten aan te passen of eerder vastgestelde kaders bij te stellen;
- Nieuw beleid of wijziging van bestaand beleid kan alleen geëntameerd worden indien direct in de dekking van de daarmee gemoeide kosten wordt voorzien;
- De post Onvoorzien mag pas worden ingezet nadat is vastgesteld dat de extra, niet in de primitieve begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van budgetten binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen;
- Indien een tekort ontstaat als gevolg van een lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds moet een integrale afweging van alle beleid plaatsvinden;

- De in de meerjarenbegroting verwerkte ramingen voor onderhoud van kapitaalgoederen moeten met actuele onderhoudsplanningen worden onderbouwd;
- De gedecentraliseerde taken worden uitgevoerd met de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budgetten;
- Wanneer de geraamde budgetten voor het sociale domein zouden worden overschreden als gevolg van door ons niet te beïnvloeden factoren worden er pas beleidswijzigingen doorgevoerd nadat de begroting van dat domein met € 400.000,- in positieve zin is gecorrigeerd ten laste van de algemene middelen.

Gemeentelijke heffingen.

- Gemeentelijke producten en diensten zijn in beginsel kostendekkend;
- De tarieven van de rioolheffing, de hondenbelasting, de begrafenisrechten, de precariobelasting en de leges worden jaarlijks geïndexeerd met een gemiddeld percentage van 1,5%. Het tarief van de parkeerboete wordt jaarlijks verhoogd tot het wettelijk toegestane maximum;
- De afvalstoffenheffing blijft gehandhaafd op € 120,- per perceel per jaar;
- De opbrengst van de Onroerende-zaakbelastingen stijgt na correctie voor waardeontwikkeling en areaaluitbreiding in de planjaren 2018 tot en met 2021 met 3% per jaar.

De lopende begroting is op hoofdlijnen doorgelicht, onder andere aan de hand van de jaarcijfers van 2017. Van de resultaten van die exercitie doen wij U nu verslag.

1. De algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Van de totale inkomsten van onze begroting heeft ongeveer de helft betrekking op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De kwaliteit van onze begrotingspositie wordt dan ook in belangrijke mate door het verloop van die uitkering bepaald. Dat behoeft geen nadere uitleg. Mede als gevolg van de recessie zijn wij in de afgelopen jaren geconfronteerd met forse bezuinigingen op het gemeentefonds. Nu tekent zich een positief beeld af, een beeld dat bij hoogconjunctuur past. Het Regeerakkoord zorgt voor meer werkgelegenheid en voor een opwaartse druk op lonen en prijzen, met als gevolg een structureel stijgende algemene uitkering. De prognoses, die nu zijn gemaakt, zijn gebaseerd op de Startnota en de maartcirculaire, die een cijfermatige uitwerking van het Regeerakkoord en de programmastart van het interbestuurlijk programma (IBP) bevat en een geactualiseerd (algemeen) meerjarig financieel beeld geeft.

Momenteel vindt de Voorjaarsbesluitvorming bij het rijk plaats waarover de gemeenten zoals te doen gebruikelijk via de meicirculaire van 2018 worden geïnformeerd. Net als voorgaande jaren is de meicirculaire van invloed op de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De uitkomsten van de voorjaarsbesluitvorming zullen er ongetwijfeld voor zorgen dat de informatie uit de maartcirculaire nog wordt bijgesteld. Door de verbreding van de normeringssystematiek en door de intensivering van het rijk, die via de nieuwe systematiek doorwerken, komen meer middelen beschikbaar voor het gemeentefonds en neemt naar verwachting de stabiliteit van de accresontwikkeling toe. Alle overheden hebben toegezegd dat zij zich samen met het rijk (financieel) zullen inspannen voor een aantal grote opgaven, zoals het toekomstbestendig wonen, het sociaal domein, het realiseren van de klimaatdoelstellingen en het oplossen en voorkomen van problematische schulden. In totaal gaat het om 10 opgaven, waar Nederland de komende periode voor staat. Het is op dit moment onmogelijk in te schatten welk bedragen wij voor die opgaven moeten reserveren.

De verwachting is dat het accres de komende jaren behoorlijk zal stijgen. Voor 2018 wordt een groei verwacht van ruim € 319 miljoen, geleidelijk oplopend tot bijna € 2,2 miljard in 2021 en zelfs tot ruim € 2,8 miljard in 2022.

De uitkeringsfactor stijgt ten opzichte van de septembercirculaire van 2017 als volgt:

Planjaar 2018	16 punten
Planjaar 2019	71 punten
Planjaar 2020	124 punten
Planjaar 2021	165 punten
Planjaar 2022	226 punten

Grofweg komt 1 uitkeringspunt voor onze gemeente overeen met een bedrag van € 10.000,-. Voor het planjaar 2018 betekent dat dus een meevaller van € 160.000,-, geleidelijk oplopend tot € 2.260.000,- in het planjaar 2022. De nu gemaakte berekeningen zullen wij na het verschijnen van de mei- en septembercirculaire opnieuw tegen het licht houden.

2. Nominale ontwikkelingen.

Met nominale ontwikkelingen doelen wij op de loon- en prijsontwikkelingen. De personele lasten zullen stijgen als gevolg van Cao-afspraken. De huidige CAO loopt tot 1 januari 2019. Voor het opvangen van de financiële consequenties van nieuwe Cao's is tot en met het planjaar 2021 jaarlijks een budget geraamd van € 179.000,-. In het (nieuwe) planjaar 2022 nog niet. Hier moet dus nu rekening mee worden gehouden.

Omdat de algemene uitkering in lopende prijzen wordt geraamd, moeten de prijsgevoelige budgetten geïndexeerd worden. Wij rekenen voorsnog met een percentage van gemiddeld 1,5%. Na het verschijnen van de mei- en septembercirculaire zullen wij beoordelen of dat percentage al dan niet moet worden bijgesteld. Het indexpercentage lijkt aan de lage kant. Bij een index van gemiddeld 1,5% stijgen de kosten met € 175.000,- per jaar. Hiermee is in de lopende meerjarenbegroting tot en met het planjaar 2021 rekening gehouden. In het (nieuwe) planjaar 2022 nog niet. Deze correctie wordt nu doorgevoerd.

Zoals de vlag er nu bij hangt, wordt het integreerbare deel van de integratie-uitkering sociaal domein met ingang van 2019 overgeheveld naar de algemene uitkering. Het gaat daarbij om de volgende onderdelen:

- WMO 2015, met uitzondering van Beschermd wonen;
- Jeugdhulp, met uitzondering van Voogdij/18+;
- Participatie, onderdeel re-integratie klassiek;

Ook de middelen uit de integratie-uitkering WMO/huishoudelijke verzorging worden overgeheveld naar de algemene uitkering.

Deze overhevelingen hebben een doorwerking naar het accres van het planjaar 2020. Vanaf dat jaar wordt het accres gebruikt voor loon- en prijsmutaties en voor de volumegroei. Wij ramen hiervoor een bedrag van € 150.000,- per jaar, gebaseerd op een index van 2%. Voor het sociaal domein worden voor de planjaren 2018 en 2019 nog nadere afspraken gemaakt voor de loon- en prijsontwikkelingen, evenals voor de groei van het volume.

Recapitulatie:

Planjaar 2020	€ 150.000,-
Planjaar 2021	€ 300.000,-
Planjaar 2022	€ 804.000,-

3. Wereldkampioenschap Cyclocross 2018.

Na overleg met de fractievoorzitters is besloten om een garantiekrediet te verlenen van maximaal € 200.000,-. Het hiervoor benodigde budget wordt in deze kadernota opgevoerd. Zodra de cijfers bekend zijn, zullen wij Uw raad hierover middels een separaat voorstel nader informeren. Dan kan de definitieve hoogte van het uiteindelijke subsidie worden vastgesteld.

4. Veiligheidsregio.

Overeenkomstig de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg heeft het dagelijks bestuur onlangs de concept-meerjarenbegroting aangeboden voor de planjaren 2019-2022. De daarin voor onze gemeente voorgestelde bijdragen in de jaren 2019 tot en met 2022 wijken in negatieve zin af van de lopende meerjarenbegroting. Concreet gaat het om de volgende bedragen:

Planjaar 2019	-€	6.801,-
Planjaar 2020	-€	6.970,-
Planjaar 2021	-€	7.144,-

Omdat in 2022 nog geen rekening is gehouden met een correctie van de bijdrage voor nominale ontwikkelingen moet de raming voor dat jaar naar boven toe worden gecorrigeerd met een bedrag van per saldo € 34.520,-.

In de meerjarenbegroting, die nu door de Veiligheidsregio is opgesteld, is nog geen rekening gehouden met de financiële consequenties van de herijking van de verdeelsleutel. Toen wij op 1 januari 2009 zijn toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling is de kostenverdeelsleutel gerelateerd aan de historische kosten (70%), het inwoneraantal (17%), het Gemeentefonds (10%) en het risicogebied (3%). Destijds is de afspraak gemaakt dat de deelnemers aan de GR in 2009 en 2010 zouden toegroeien naar een nieuwe verdeelsystematiek, die dan vervolgens vanaf 2011 kon worden toegepast. Mede door de vele bezuinigingsoperaties is de (eventuele) overstap naar een nieuwe systematiek pas eind 2016 door het Dagelijks bestuur geagendeerd. In 2017 is vervolgens gestart met het inrichten van een geschikt proces, het organiseren van een extern advies en het inrichten van een ambtelijke werkgroep en een bestuurlijke begeleidingscommissie. Nog dit jaar zal hierover een advies worden uitgebracht. Wanneer dat advies er ligt, vindt er een terugkoppeling naar Uw raad plaats.

Uit de tot nu toe gevoerde discussies over de huidige kostenverdeling komt naar voren dat deze in de ogen van een aantal gemeenten niet rechtvaardig is. Momenteel wordt onderzocht of met een verdeelsleutel, die (overwegend) is gebaseerd op de algemene uitkering, een rechtvaardigere kostenverdeling tot stand komt, waarbij de bijdrage die een gemeente betaalt meer aansluit bij de voor die gemeente gemaakte kosten. Die verdelingssystematiek zou voor onze gemeente een extra kostenpost met zich meebrengen van naar schatting € 75.000,- per jaar. Daarnaast is met de kosten van de doorontwikkeling van de brandweerorganisatie nog geen rekening gehouden. Hierover moeten in de ogen van het Dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio de nieuwe gemeenteraden een gedegen oordeel kunnen vellen, en dat is pas vanaf 2020. De kostenpost die daarmee gemoeid is, bedraagt ongeveer € 2,4 miljoen. Onze gemeente participeert daarin voor een bedrag van € 85.000,-.

Het zou op dit moment van weinig realiteitszin getuigen indien wij bij het bepalen van de begrotingsruimte voor nieuw beleid onze ogen voor deze financiële ontwikkelingen bij de Veiligheidsregio zouden sluiten. Uiteraard komt de begroting 2020-2023 van deze GR volgend jaar in Uw raad aan de orde.

5. Meerjarenbegroting GGD-ZL.

Ook het dagelijks bestuur van de GGD-ZL heeft een ontwerpbegroting ingediend voor de planjaren 2019-2022. De in die begroting verwerkte gemeentelijke bijdragen zijn iets hoger dan de nu geraamde bedragen. Ons voorstel is om de bijdragen als volgt te verhogen:

Planjaar 2019	-€	8.300,-
Planjaar 2020	-€	8.273,-
Planjaar 2021	-€	8.480,-

Omdat in het planjaar 2022 nog geen rekening is gehouden met een correctie voor nominale ontwikkelingen moet de bijdrage voor dat jaar naar boven toe worden bijgesteld met een bedrag van per saldo € 19.240,-.

Het dagelijks bestuur heeft ook een wijzigingsvoorstel ingediend van de begroting van het lopende dienstjaar. Als gevolg van hogere personeelskosten voor de jeugdgezondheidszorg stijgt de bijdrage van onze gemeente dit jaar met € 8.550,-.

Wij stellen Uw raad voor om de wijzigingen in de meerjarenbegroting 2018-2022 door te voeren en de daarmee gemoeide kosten ten laste te brengen van de taakstelling sociaal domein.

6. Bijdrage WOZL planjaren 2018 tot en met 2022.

In de vergadering van 4 juni 2018 hebben wij Uw raad uitgebreid op de hoogte gesteld van de financiële ontwikkelingen bij het Werkvoorzieningschap WOZL. Wanneer wij de geactualiseerde cijfers vergelijken met de prognoses, zoals die nu in de lopende meerjarenbegroting zijn verwerkt, dan kunnen wij de ramingen in positieve zin corrigeren en wel met de volgende bedragen:

Planjaar 2018	€	155.338,-
Planjaar 2019	€	109.394,-
Planjaar 2020	€	74.252,-
Planjaar 2021	€	99.160,-
Planjaar 2022	€	56.523,-

Of deze cijfers ook daadwerkelijk gerealiseerd zullen worden, is onder andere afhankelijk van de loon- en prijsontwikkelingen, de beschikbaarheid van passend werk en van de ontwikkeling van de subsidiekorting en de decentralisatie-uitkering. Overeenkomstig het besluit van Uw raad worden de nu berekende voordelen op de taakstelling sociaal domein in mindering gebracht.

7. Project brandveiligheid centrum.

In de vergadering van 7 mei 2018 heeft Uw raad ingestemd met ons voorstel om een budget van in totaal € 91.600,- vrij te spelen voor de uitvoering van een plan van aanpak, dat is opgesteld in het kader van het project Brandveilig Valkenburg. Dat bedrag is bedoeld voor de inhuur van een externe brandbeveiligingsdeskundige, voor de projectbegeleiding en voor de noodzakelijke handhavingstrajecten. In het desbetreffende raadsvoorstel is per abuis niet aangegeven op welke wijze die kosten worden gedekt. Vandaar dat die kosten nu in deze kadernota worden meegenomen.

8. Dividenduitkeringen.

De nettowinst van de BNG over 2017 bedroeg € 393 miljoen. De aandeelhouders hebben ermee ingestemd dat 37,5% van de beschikbare winst na belasting wordt uitgekeerd. Dit komt neer op een dividendbedrag van € 141 miljoen, oftewel € 2,53 per aandeel. Wij beschikken over 21.060 aandelen en kunnen zodoende een dividend tegemoet zien van afgerond € 53.000,-. Dat is € 33.000,- meer dan geraamd. Ons voorstel is om dat voordeel ten gunste te laten komen van de algemene middelen.

Omdat een betrouwbare ontwikkeling van de resultaten van de bank niet is aan te geven vanwege de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten stellen wij de raming in onze meerjarenbegroting niet structureel bij.

9. Marktconsultatie Polfermolen.

Voor het opzetten en begeleiden van deze marktconsultatie wordt een extern bedrijf ingehuurd. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 20.000,-. Rekening houdende met de kosten van publicaties en met de kosten van een eventueel vervolgtraject stellen wij Uw raad voor om een budget van in totaal € 50.000,- aan de lopende begroting toe te voegen.

10. Exploitatie Geulpoort.

In maart 2016 is na het afronden van een openbare procedure de exploitatie van de Geulpoort aan een marktpartij gegund. Er werd een huurovereenkomst afgesloten voor een periode van 5 jaar. Helaas heeft de exploitant door persoonlijke en zakelijke moeilijkheden de exploitatie voortijdig moeten staken, waardoor wij weer op zoek moesten naar een nieuwe huurder. Hiertoe werden verschillende potentiële exploitanten uitgenodigd een inschrijving te doen. Uiteindelijk hebben 5 partijen interesse getoond.

Op basis van de gevoerde gesprekken en presentaties zijn wij in zee gegaan met een marktpartij die in onze optiek het concept “Valkenburg vestingstad” optimaal kan uitdragen en waarvan ook de lokale economie kan profiteren. In financieel opzicht echter moeten wij de prognoses bijstellen. De huurinkomsten zijn lager dan geraamd en bovendien zijn wij overeengekomen dat de huurder de toegankelijkheid van het poortgebouw waarborgt en dat wij ter verzekering van de veiligheid en ter controle van het aantal bezoekers een tourniquet zullen plaatsen, met inbegrip van een toegangscontrolesysteem. Hiermee was een investering gemoeid van € 20.000,-. Hier staat tegenover dat wij voor 50% in de opbrengsten van de betalende bezoekers participeren. Wij gaan ervan uit dat de investeringslasten door deze inkomsten geneutraliseerd worden. Uiteindelijk resteert er een structurele verliespost van € 21.600,-. Hiermee wordt in deze kadernota rekening gehouden.

11. Vleermuizenproblematiek en projectbegeleiding brandveiligheid.

In de vergadering van 2 juli 2018 wordt aan Uw raad een krediet gevraagd van € 254.000,- om daarmee het doorgaan van de kerstmarkten in de grotten te waarborgen. Het genoemde bedrag heeft onder meer betrekking op de kosten van inhuur en externe projectbegeleiding, de kosten van inschakeling van een deskundigenpanel en op de monitoring van de vleermuizen in de gemeentegrot. Bij de behandeling van de begroting 2017 heeft Uw raad een bedrag beschikbaar gesteld van € 500.000,- voor het kunnen treffen van brandveiligheidsmaatregelen in de gemeentegrot. Naar nu blijkt, kosten deze maatregelen € 150.000,- en daarnaast is nog een bedrag nodig van € 50.000,- voor de aanschaf van barriers.

Ons voorstel is om het restantkrediet van € 300.000,- af te boeken en het structurele voordeel dat daardoor ontstaat ten gunste te brengen van de algemene middelen. Wanneer Uw raad hiermee instemt, levert dat in 2018 € 19.000,- op, oplopend tot € 42.000,- vanaf het planjaar 2019.

12. Cameratoezicht parkeerplaats kop Cauberg.

De parkeerplaats op de Cauberg, die hoofdzakelijk wordt gebruikt door gasten van Thermae 2000 en Holland Casino, genereert veel inkomsten, ruim € 500.000,- in 2017. Daarnaast vervult de parkeerplaats een belangrijke rol bij evenementen. Vanaf 1 mei 2014 hebben wij de exploitatie van deze parkeerplaats overgenomen van Holland Casino, die tot dat moment de parkeerplaats huurde van onze gemeente. In verband met fiscale aspecten is het systeem van achteraf betalen veranderd in een systeem van vooraf betalen. Het frequente toezicht op deze parkeerplaats is daarmee komen te vervallen.

Zowel de bedrijven op de Cauberg als de politie constateren dat het aantal vernielingen aan auto's, het aantal inbraken in auto's en het aantal diefstallen van auto's vanaf 2014 is toegenomen: van 13 incidenten in 2015, naar 34 incidenten in 2016 en naar 63 incidenten in het afgelopen jaar. Wij vinden het van groot belang dat onze gasten hun auto veilig kunnen parkeren op deze parkeerplaats. Het aantal incidenten moet dan ook beperkt worden. Dat kan in onze optiek door het aanleggen van een camerasysteem, dat preventief en wellicht correctief werkt omdat beelden teruggezien kunnen worden. De daaraan verbonden kosten bedragen € 45.000,- exclusief omzetbelasting. Die kunnen worden geput uit de investeringsreserve "kop Cauberg". Het systeem wordt door onze afdeling Veiligheid, Toezicht en Handhaving beheerd, in combinatie met het cameratoezicht in het centrum.

13. Onderhoudsplanning gemeentelijke gebouwen.

Zoals Uw raad bekend, toetst de provincie bij de beoordeling van de begroting of de geraamde onderhoudsbudgetten zijn gebaseerd op actuele onderhoudsplannen. In artikel 19 van de Financiële verordening gemeente Valkenburg aan de Geul 2017 is vastgelegd dat de onderhoudsplannen van onze kapitaalgoederen minimaal één keer in de vier jaar op realiteitswaarde worden getoetst. De geactualiseerde onderhoudsplanning voor onze gemeentelijke gebouwen is onlangs afgerond en zal worden geagendeerd voor de raadsvergadering van 1 oktober 2018.

In het vigerende meerjarige onderhoudsplan is er ten onrechte vanuit gegaan dat de omzetbelasting, die betrekking heeft op de kosten van groot onderhoud van woonwagenlocaties, in vooraftrek kan worden gebracht. Dat moet dus nu gecorrigeerd worden. Verder moet een aantal nieuwe eigendommen, zoals de stadspoorten, in de onderhoudsplanning worden meegenomen. Dat leidt ertoe dat de jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening structureel moet worden opgehoogd met € 30.000,-. Bij de bepaling van dat bedrag is er rekening mee gehouden dat een aantal eigendommen is verkocht, zoals de dependance van het bestuurscentrum, c.q. nog zal worden verkocht, zoals kasteel Oost en het Pradogebouw. Verder is er in de bijgestelde prognoses van het verloop van de onderhoudsvoorziening vanuit gegaan dat de koelunits in de werkruimten nog dit jaar worden vervangen. Daarmee is een bedrag gemoeid van ruim € 184.000,-.

14. Fietsenstalling en openbaar toilet Walramplein.

Op 7 november 2017 heeft Uw raad besloten om de gereserveerde middelen voor de aanleg en exploitatie van de bewaakte fietsenstalling en het openbaar toilet beschikbaar te stellen voor de reconstructie van het Walramplein, waarbij in deze reconstructie wordt voorzien in de aanleg van een fietsenstalling, ondergrondse voorzieningen voor het toilet en een reservering van fysieke ruimte voor aanvullende voorzieningen. De ondergrondse en fysieke voorzieningen worden dusdanig gerealiseerd dat aan elke "bovengrondse" variant invulling kan worden gegeven.

Wij hebben U destijds toegezegd in de kadernota van 2018 met een uitgewerkt voorstel te komen met betrekking tot de wijze van bewaking van de fietsenstalling, de uitvoeringswijze van het openbaar toilet en de financiële haalbaarheid. Dat is helaas nog niet gelukt. Wij zullen er zorg voor dragen dat Uw raad deze notitie op 1 oktober 2018 kan behandelen.

15. Facilitering evenementen.

Op 30 juni 2014 heeft Uw raad de beleidsnota Op en Top Valkenburg vastgesteld. In deze nota is vastgelegd dat door de gemeente voor evenementen geen dranghekken, prullenbakken, verkeersborden, vlaggenmasten, waarschuwingslampen en dergelijke meer worden uitgeleend. Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor activiteiten waar de gemeente bij betrokken is of algemeen en gratis toegankelijke activiteiten zonder winstbejag, zoals een processie.

Bij wijze van overgangperiode werd de uitleen echter nog geruime tijd op de "oude wijze" gecontinueerd. In 2017 is aan de gebruikers van de materialen een brief overhandigd, waarin werd aangegeven dat per 1 januari 2018 deze dienstverlening conform raadsbesluit zou worden beëindigd. Naar aanleiding van deze brieven is de uitvoering van dat beleid onder de aandacht van de raad gebracht.

Ons college heeft vervolgens toegezegd hierop bij de behandeling van de kadernota terug te komen. Door herschikking van prioriteiten van de werkzaamheden van de buitendienst kan dit budgettair neutraal verlopen en kan de facilitering au contraire het genomen raadsbesluit over Op en Top Valkenburg weer op de oude voet worden opgepakt/voortgezet.

16. Overige bijstellingen.

De overige bijstellingen hebben wij verwerkt in het navolgende overzicht:

Omschrijving	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022
Onderhoud website	-10.000				
Organisatiekosten verkiezingen	-12.000				
Aanschafkosten portofoons	-7.000				
Investerings tractie		-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Aanschaf aanplakborden verkiezingen	-24.000				
Werkbudget project asbesthoudende daken	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Kosten openbare verlichting	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal	-13.000	20.000	20.000	20.000	20.000

Bij de opstelling van de definitieve begroting kan blijken dat nog meer aanpassingen noodzakelijk zijn. Indien daar substantiële bedragen mee gemoeid zijn, dan worden die in de begroting vanzelfsprekend van een uitgebreide toelichting voorzien.

Hierna geven wij U een samenvattend overzicht van de financiële consequenties van de in deze paragraaf voorgestelde aanpassingen:

Omschrijving	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022
1. Ontwikkeling algemene uitkering	160.000	710.000	1.240.000	1.650.000	2.260.000
2. Nominale ontwikkelingen			-150.000	-300.000	-804.000
3. Wereldkampioenschap Cyclocross 2018	-200.000				
4. Bijdrage Veiligheidsregio Zuid-Limburg		-6.801	-166.970	-167.144	-194.520
5. Bijdrage GR GGD	-8.550	-8.300	-8.273	-8.480	-19.240
5. Correctie taakstelling sociaal domein	8.550	8.300	8.273	8.480	19.240
6. Bijdrage GR WOZL	155.338	109.394	74.252	99.160	56.523
6. Correctie taakstelling sociaal domein	-155.338	-109.394	-74.252	-99.160	-56.523
7. Project brandveiligheid centrum	-91.600				
8. Dividenduitkeringen	33.000				
9. Marktconsultatie Polfermolen	-50.000				
10. Exploitatie Geulpoort	-21.600	-21.600	-21.600	-21.600	-21.600
11. Vleermuizenproblematiek/brandveiligheid	-235.000	42.000	42.000	42.000	42.000
12. Cameratoezicht kop Cauberg	-45.000				
12. Inzet investeringsreserve kop Cauberg	45.000				
13. Onderhoudsplanning gebouwen		-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
14. Fietsenstalling/toilet Walramplein	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
15. Facilitering evenementen	0	0	0	0	0
16. Overige bijstellingen	-13.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	-418.200	713.599	933.430	1.193.256	1.271.880

Paragraaf 3: Berekening van de beschikbare begrotingsruimte voor nieuw beleid.

In het volgende overzicht laten wij U zien hoe de begrotingsuitkomsten zich in de komende jaren ontwikkelen indien U instemt met de voorgestelde wijzigingen.

Omschrijving	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Planjaar 2022
Resultaten primitieve begroting	-279.436	47.058	13.491	536.663	536.663
Inzet algemene dekkingsreserve	279.436				
Mutaties op basis van deze kadernota:					
Evaluatie taakstellingen	-583.300	-428.300	-428.300	-428.300	-428.300
Bestaand beleid	-418.200	713.599	933.430	1.193.256	1.271.880
Verloop resultaten	-1.001.500	332.357	518.621	1.301.619	1.380.243

Paragraaf 4: De risicoparagraaf.

In deze paragraaf informeren wij U nog over latente risico's, voor zover die op dit moment bij ons bekend zijn.

Vennootschapsbelastingplicht.

Op 26 mei 2015 is het Wetsvoorstel modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen door de Eerste Kamer aangenomen. Deze wet is op 1 januari 2016 in werking getreden. Vanaf dat moment is een overheidslichaam belastingplichtig indien en voor zover zij een onderneming drijft, tenzij er sprake is van een vrijstelling. Er is sprake van een fiscale ondernemingsactiviteit als met een duurzame organisatie van kapitaal aan het economische verkeer wordt deelgenomen, met het oogmerk om winst te behalen.

Dat dient voor iedere afzonderlijke activiteit van de publiekrechtelijke entiteit te worden beoordeeld. In nauwe samenwerking met onze fiscale adviseur zijn de risico's geïnventariseerd. Uit die inventarisatie blijkt dat wij mogelijk op een viertal terreinen risico lopen:

- De exploitatie van grotten en groeven;
- De eigen bijdragen, die betrekking hebben op het sociaal domein;
- De verhuur/verkoop van gemeentelijke eigendommen;
- De parkeerexploitatie.

Bij de presentatie van de begroting 2017 hebben wij Uw raad al gemeld dat de fiscus het parkeren op parkeerterreinen en het straatparkeren, dus het parkeren op de openbare weg, aanmerkt als een overheidstakenvrijstelling. Daarmee is een belangrijk risico van tafel, vooralsnog althans.

Financiële afwikkeling centrumplan.

Het centrumplan is nog niet afgewikkeld in financiële zin. Wij worden geconfronteerd met nadeelcompensaties van ondernemers uit het centrum en daarnaast lopen er nog juridische procedures. Om dit alles te kunnen afwickelen, stellen wij Uw raad voor om een budget van € 500.000,- beschikbaar te stellen en dat bedrag te putten uit de investeringsreserve centrumplan. Hiermee rekening houdende resteert er nog afgerond € 700.000,- in die reserve.

Algemene uitkeringen Gemeentefonds.

Ongeveer de helft van de gemeentelijke inkomsten heeft betrekking op de algemene uitkering. Gevolg daarvan is dat onze begrotingspositie drastisch kan veranderen door ontwikkelingen waarop wij geen enkele invloed kunnen uitoefenen.

De nu opgestelde prognoses zijn gebaseerd op de maartcirculaire. Na het verschijnen van de mei- en septembercirculaire krijgen wij een betrouwbaar(der) beeld voor de nieuwe planperiode. Het gaat dan niet alleen om het verloop van de inkomsten, maar ook over de omvang van de financiële bijdragen, die van de lokale overheden gevraagd zullen worden in het kader van onder meer het toekomstbestendig wonen, het sociaal domein, het realiseren van de klimaatdoelstellingen en het oplossen en voorkomen van problematische schulden. In totaal gaat het om 10 opgaven, waar Nederland de komende periode voor staat.

De integreerbare delen van de integratie-uitkering Sociaal domein worden met ingang van 1 januari 2019 overgeheveld naar de algemene uitkering. Die operatie kan gepaard gaan met herverdeeleffecten, zowel in positieve als in negatieve zin.

Openeindregelingen.

De lokale overheden zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de 3 D'S. Hoewel de kwaliteit van de prognoses verbetert, blijft het openeind karakter van deze regelingen van invloed op de begrotingspositie. Een goed risicomanagement is dan ook onmisbaar.

Wachtgelden en uitkeringen.

Ten tijde van de samenstelling van deze kadernota was nog niet duidelijk of wij met wachtgelduitkeringen van ex-wethouders geconfronteerd worden en zo ja, welke bedragen daarmee gemoeid zijn.

Paragraaf 5: De resultaten en het verdere begrotingsproces.

Zoals uit het zo net gepresenteerde overzicht blijkt, sluit de begroting in 2018 met een tekort van € 1.001.500,-. Vanaf het planjaar 2019 slaat het tekort om in een overschot van € 332.000,-, oplopend tot € 1.380.000,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Bij de berekening van deze bedragen is verondersteld dat alle taakstellingen volledig tot de beoogde financiële omvang worden ingevuld. Wij kunnen dat niet vaak genoeg benadrukken. En verder gaan wij ervan uit dat de uitkomsten van de meircirculaire over de ontwikkeling van het gemeentefonds overeenkomen met die van de maartcirculaire en met de nieuwsbrieven van de VNG. Mocht dat onverhoopt niet het geval zijn, dan zullen wij dat naar Uw raad terugkoppelen.

Dekking tekort planjaar 2018.

Ons voorstel is om het overschot van de jaarrekening 2017 ter hoogte van € 248.300,- in te zetten voor de dekking van het nu geprognosticeerde tekort voor 2018. Op basis van de cijfers van de jaarrekening 2017 en de actuele stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het beleidsprogramma taxeren wij de onderuitputting dit jaar op € 275.000,-. Verder stellen wij Uw raad voor om de bijstelling van de budgetten van het sociaal domein vanuit de algemene middelen dit jaar ten laste te brengen van de algemene dekkingsreserve. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 400.000,-. Het daarna nog resterende tekort van € 78.200,- kan ten laste worden gebracht van de post Onvoorzien.

Ruimte voor nieuw beleid.

De ruimte voor nieuw beleid bedraagt in 2019 € 332.000,-. Dat bedrag loopt geleidelijk op tot bijna € 1,4 miljoen in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Wanneer het coalitieakkoord volledig zou worden uitgevoerd, is daarmee een bedrag gemoeid van € 3,6 miljoen in het eerste jaar, oplopend tot structureel € 4,4 miljoen vanaf het planjaar 2022. Er moet dus nog behoorlijk geprioriteerd worden.

De verdere aanpak van het begrotingsproces.

Het is nog onvoldoende duidelijk of met de in het coalitieakkoord vastgelegde speerpunten voor de Polfermolen voldoende middelen gegenereerd kunnen worden om de taakstelling van € 1,2 miljoen in te vullen.

De definitieve besluitvorming over de toekomst van de Polfermolen moet in onze optiek dan ook binnen afzienbare tijd worden afgerond. Daarna kunnen wij pas de begrotingsruimte voor nieuw beleid bepalen. De definitieve besluitvorming over de nieuwe prioriteiten kan dan ook pas plaatsvinden bij de behandeling van de nieuwe meerjarenbegroting op 6 november 2018. Op dat moment zijn ook de resultaten van de Septembercirculaire bekend. Zodoende creëren wij voor U en voor ons voldoende tijd om over de toekomst van de Polfermolen en over de nieuwe prioriteiten voor de komende jaren weloverwogen en verantwoorde besluiten te nemen.

Wanneer Uw raad met deze aanpak instemt, levert dat een aantal voordelen op:

- a. De financiële consequenties van de Septembercirculaire, die daags na Prinsjesdag verschijnt, kunnen worden meegenomen bij de bepaling van de begrotingsruimte voor nieuw beleid;
- b. Op de dag waarop Uw raad de nieuwe meerjarenbegroting behandelt (6 november 2018) is duidelijk of alle taakstellingen tot de beoogde financiële omvang zijn ingevuld, zodat verantwoorde financiële keuzes gemaakt kunnen worden;
- c. De samenstelling van de nieuwe meerjarenbegroting loopt geen vertraging op, omdat in deze begroting alleen rekening wordt gehouden met de budgettaire consequenties van bestaand beleid. De financiële gevolgen van de nieuwe prioriteiten worden verwerkt via de eerste wijziging van de nieuwe meerjarenbegroting.

Nieuwe programma-indeling.

In het huidige Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt een onderscheid gemaakt naar doelgroepen, die ieder hun eigen sturingsinformatie moeten krijgen. Zo stuurt de raad op programma's, met sturingsinformatie op een hoog aggregatieniveau. Het college beschikt voor de van de uitvoering van de programmabegroting over taakramingen en -realisaties, met een gedetailleerde indeling.

Hoewel de gemeente vrij is in de indelingen, wordt bij de indeling van de taakramingen en -realisaties natuurlijk aansluiting gezocht bij de gegevensaanleveringen aan het CBS. De wijze van toerekening van taakvelden aan programma's, dus de opzet van de begroting van de raad, is een lokale aangelegenheid.

Ons voorstel is om voor de nieuwe planperiode voor de volgende 5 programma's te kiezen:

- Sociaal domein;
- Ruimtelijk domein;
- Toerisme en Economie;
- Veiligheid, Toezicht en Handhaving;
- Algemene taakvelden, met als paragrafen:
  - Algemene uitkering;
  - Niet-bestedingsgebonden gemeentelijke belastingen;
  - Bestuur;
  - Bedrijfsvoering en dienstverlening;
  - Stelposten en taakstellingen.

De huidige begroting kent 9 programma's. Met de vermindering van dat aantal is de overzichtelijkheid gediend en kan het aantal verwijzingen tussen de programma's worden beperkt of zelfs voorkomen. Bovendien sluit de voorgestelde indeling beter aan op de huidige portefeuillevindeling en commissiestructuur.

Wat vragen wij nu van Uw raad?

- In te stemmen met de in paragraaf 1 verwerkte resultaten van de evaluatie van de taakstellingen en de financiële consequenties daarvan door te rekenen in de lopende meerjarenbegroting;
- In te stemmen met de in paragrafen 2 en 5 voorgestelde wijzigingen van de begroting 2018, met inbegrip van de dekkingsvoorstellen voor dat jaar, en de voor de uitvoering daarvan benodigde gelden nu beschikbaar te stellen;
- In te stemmen met de in paragraaf 2 van deze kadernota voorgestelde wijzigingen van bestaand beleid voor de planjaren 2019 tot en met 2022, met inbegrip van de in die paragraaf verwerkte dekkingsvoorstellen;
- Kennis te nemen van de risico's, die wij in paragraaf 4 van deze kadernota voor U hebben samengevat;
- Een budget van € 500.000,- beschikbaar te stellen voor de financiële afwikkeling van het centrumplan en dat bedrag te dekken uit de gelijknamige investeringsreserve, zoals nader toegelicht in paragraaf 4;
- In te stemmen met de in paragraaf 5 voorgestelde begrotingsprocedure;
- In te stemmen met de nieuwe indeling van de programmabegroting 2019-2022, zoals toegelicht in paragraaf 5;

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

L.T.J.M. Bongarts
algemeen directeur/gemeentesecretaris

dr. J.J. Schrijen
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 5 juni 2018;

Gehoord de raadsadviescommissie EFTR d.d. 27 juni 2018.

Besluit:

- In te stemmen met de in paragraaf 1 verwerkte resultaten van de evaluatie van de taakstellingen, de financiële consequenties daarvan door te rekenen in de lopende meerjarenbegroting;
- In te stemmen met de in paragrafen 2 en 5 voorgestelde wijzigingen van de begroting 2018, met inbegrip van de dekkingsvoorstellen voor dat jaar, en de voor de uitvoering daarvan benodigde gelden nu beschikbaar te stellen;
- In te stemmen met de in paragraaf 2 van deze kadernota voorgestelde wijzigingen van bestaand beleid voor de planjaren 2019 tot en met 2022, met inbegrip van de in die paragraaf verwerkte dekkingsvoorstellen;
- Kennis te nemen van de risico's, die wij in paragraaf 4 van deze kadernota voor U hebben samengevat;
- Een budget van € 500.000,00 beschikbaar te stellen voor de financiële afwikkeling van het centrumplan en dat bedrag te dekken uit de gelijknamige investeringsreserve, zoals nader toegelicht in paragraaf 4;
- In te stemmen met de in paragraaf 5 voorgestelde begrotingsprocedure;
- In te stemmen met de nieuwe indeling van de programmabegroting 2019-2022, zoals toegelicht in paragraaf 5.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 2 juli 2018.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen
griffier

dr. J.J. Schrijen
voorzitter

